**Abonamentul**
Pentru monarchie:
Pe an 12 cor., 1/2 an 6 cor., 1/4 an 3 cor.
Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., 1/2 an 9 frcs., 1/4 an 4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care Sâmbătă.

# Unirea

Fóe bisericéscă-politică.

**Inserțiunl**
Un șir garmond: o dată 14 fil., a dóua óră 12 fil., a treia óră 10 fil., și de fiesce care publicațiune timbru de 60 fil.
Tot ce privesce fóea, să se adreseze la »Redacțiunea și Administrațiunea Unirii« în Blaș.

Anul X. | Blaș 14 Februariŭ 1900. | Nr. estraordinar.

## Mitropolitul Victor

(1875—1900).

Sionul românesc are zi de sĕrbătóre.

Azĭ se împlinesc dóuĕ zecĭ și cincĭ de anĭ, de când în vecĭ neuĭtatul marele mitropolit Vancea a ridicat la trépta archieriei pe ĭubitul sĕŭ fiŭ în Christos, Victor Mihályi.

Zi de alésă sĕrbătóre a fost și ziua aceea. În șirul archiereilor bisericiĭ nóstre se înălțase un preot tinĕr, plin de zelul caseĭ Domnuluĭ, împodobit cu vîrtuțile înăscute și moștenite dintr'o ilustră viță, deprinsă a lupta luptele Domnuluĭ.

Cu bucurie l-a întimpinat poporul dieceseĭ de Lugoș pe Păstorul sĕŭ de Domnul trimis.

Și nădejdile nutrite nu s'aŭ înșelat nicĭ o dată. Episcopul Victor Mihályi n'a încetat nicĭ o clipită a fi archiereŭ după inima luĭ Dumnezeŭ. În timp de dóuĕ zecĭ de anĭ tótă activitatea sa a dedicat-o bisericiĭ sale. Cine scie cum a primit diecesa de Lugoș și cum a lăsat-o, acela singur îșĭ póte alcătui o ideă despre munca neobosită, despre încordările neîntrerupte, ce a trebuit să desfășure în un șir așa îndelungat de anĭ.

De la Lugoș Provedința l-a dat archidieceseĭ nóstre și prin archidiecesă provințeĭ bisericescĭ întregĭ.

Am zis a nume, că Provedința ni l-a dat, pentru că dacă adevĕr este, că fără voea, fie și numaĭ permisivă, a Provedințeĭ, nu se întimplă nimica, apoĭ adevĕrul acesta s'a dovedit maĭ ales la alegerea, și încă maĭ bine zis, la denumirea Mitropolituluĭ nostru. Întru adevĕr acum nu maĭ este tocmaĭ secret, că la ceĭ ce aŭ puterea în mână, era lucru hotărît, ca acelea să fie pus în fruntea bisericiĭ nóstre, care póte că nicĭ chiar însu-șĭ nu șĭ-ar fi adus vre o dată a minte, ca lucrul să ajungă la atâta. Și étă că în ultimul moment a venit o schimbare, de unde nu șĭ-a gândit nimenea, și obștea bisericiĭ nóstre a avut marea mângăiere, de a vedé pus în frunte pe episcopul Lugoșuluĭ.

Azĭ îșĭ serbézá bunul Părinte aniversarea de un pătrar de véc al înălțăriĭ sale pe trépta archieriei.

E rară o ast fel de sĕrbare. Puținĭ sînt aceia, cărora Provedința le dă un asemenea dar.

Și când vedĭ, că cel ce la 25 de anĭ de archipăstorire reprivesce, se află în tótă puterea bărbățieĭ, așa cât după tótă prevederea omenéscă promite încă o epocă egală de roditóre lucrare, atuncĭ éră-șĭ silit eștĭ a ridica ochiĭ la cer, pentru a aduce Provedințeĭ prinosul de mulțămită și de admirațiune devotă. Cine nu va vedé óre, că reîntinerirea în lupta continuă și uriașă, lucrul mâneĭ Celuĭ Preaînalt este?

Plină de recunoscință este așa dară inima bunuluĭ archiereŭ cătră Provedință, și în ziua acésta sufletul Dînsuluĭ se împreună cu deosebită afecțiune cu Dumnezeul sacramental.

Cel ce a purtat o luptă de 25 anĭ pentru binele și înflorirea bisericiĭ luĭ Christos, acela are o misiune încă și maĭ mare. Cel ce 25 anĭ a tot suferit pentru drepturile bisericiĭ luĭ Christos, acela are drept și la mângăierile triumfuluĭ. E Domnul cel ce a promis învingere și ajutor grabnic la aĭ sĕĭ.

Étă mângăierea Părinteluĭ nostru. Și mângăierea Părinteluĭ trebue să fie și mângăierea nóstră a fiilor.

Scim, că ĭubitul nostru archiereŭ nu e ĭubit de ceĭ ce puterea luméscă o aŭ peste noĭ. Dar scim și aceea, că pentru noĭ pătimesce, că pentru drepturile nóstre sufere, că pĕcatele nóstre le pórtă.

În schimb iĭ aducem inimile nóstre. Alt dar nu avem, nu avem nicĭ aur, nicĭ argint. Dar inimile nóstre cu tótă bogăția simțirilor, cu tot focul sfînt al dragosteĭ, cu tótă văpaia însuflețireĭ, i-le oferim în ziua acésta, ca desdăunare pentru câte a suferit și pentru câte s'a lipsit pentru noĭ.

Fie dragostea acésta rĕsplata, și tot acésta dragoste să fie și îndemnul pentru viitor.

Recunoscința din partea celor ce primesc binefacere e datorință, dar e și cea maĭ dulce rĕsplată pentru cel ce a făcut bine.

Și dacă bunul nostru mitropolit a întimpinat în viață și decepțiunĭ și nerecunoscință, apoĭ azĭ priméscă de la noĭ făgăduința, că în tóte zilele viețiĭ nóstre vom nisui numaĭ spre un singur țĕl: ca să-ĭ ușurăm sarcinile și să-ĭ îndulcim amărăciunile.

În cele dóuĕ sinóde archidiecesane clerul a arĕtat nemărginita sa alipire cătră bunul Mitropolit. Alipirea acésta e arvună și pentru viitor.

Ér acum depunĕnd omagiul fidelitățiĭ nóstre la piciórĕle înaltuluĭ Ĭubilant, să ne permită a-ĭ ura în numele nostru și al tuturor cetitorilor nostri: anĭ mulțĭ cu bine, ca vĕdĕndu-șĭ biserica fericită, să pótă gusta întru lungime de zile resultatele neobositeĭ sale viețĭ.

# Imn

— Escelenţeĭ Sale Dr. Victor Mihályi de Apşa Archiepiscop şi Mitropolit, din incidentul iubileuluĭ de argint al păstorieĭ Sale. —

*Ne'ntrerupt d'a lumiĭ valurĭ timpu-şĭ tórce firul vecĭnic*
*Învelind aniĭ d'a rîndu'n céţa désă a uĭtăriĭ, —*
*Şi din negura de vécurĭ se desface 'ncet şi taĭnic*
*Firul vremiĭ tors o dată . . . Dintre fire se desprinde*
*Şi spre lume — îşĭ ĭea sborul amintirea 'nălţătóre*
*A bărbatuluĭ ilustru, ce străluce ca un sóre . . .*

*Ş'amintirea se întrupézā . . . Étă-l! Blând, cu faţa dulce,*
*Cu privire ângerésca . . . şi în peptu-ĭ cu ĭubire! . . .*
*Tu de dragul turmeĭ Tale, care 'n vremurĭ triste, grele,*
*A rĕmas fără părinte, ér biserica uĭtată,*
*Chip sfinţit din altă lume, Ĭe-aĭ desprins Tu dintre stele*
*Ş'aĭ venit la noĭ în lume să ne fiĭ: Păstor şi Ĭată! . .*

*După vremurĭ de restriste, după anĭ de vĕduvie,*
*Carĭ în inimile nóstre aŭ lăsat neşterse urme, —*
*Étă ceriul se 'nseninâ . . . Românimea întrégă 'nvie,*
*Căcĭ un sóre blând şi dulce peste noĭ măreţ străluce . . .*
*Ceriul vesel se deschide şi un ânger cu 'ndurare*
*Ne aduce nóuă vestea despre archiereul mare.*

*El a fost ales de Domnul viĭa Luĭ s'o cercetéze,*
*A Luĭ turmă s'o conducă p'a luminiĭ cale dréptă,*
*Éră năiĭ Luĭ sfinţite El cărmaciŭ isteţ să fie*
*Îndreptându-o printre valurĭ cu o mână înţeléptă . . .*
— — — — — — — — — — — —

*Te-am primit cu 'nsufleţire tótă turma, tot poporul . . .*
*Tu ne eşti acum în frunte . . . Tu ne eştĭ conducĕtorul . . .*
— — — — — — — — — — — — —

*Étă că pe nesimţite un pătrar de véc trecut'a*
*De când cârmuescĭ Tu naia luĭ Christos cu 'nsufleţire*
*Şi cu zelul apostolic . . Tu cu marea Ta ĭubire*
*Aĭ condus-o printre valurĭ agitate de furtuna*
*Vremilor nóuă vrăşmaşe. Pentru ea în tot de una*
*Te-aĭ rugat la Domnul nostru, s'o ĭa 'n sfîntă apĕrare . . .*

*Voĭ Românĭ din patru unghiurĭ, voĭ preoţĭ cu crucea 'n frunte*
*Fiiĭ Luĭ ĭubiţĭ cu toţiĭ haidaţĭ şi cu devoţiune*
*Către Dumnezeŭ prea sfântul, se 'nălţăm o rugăciune:*
*Bunătate nesfârşită! Dómne-al totuluĭ Părinte!*
*Sfînta Ta ĭubire vars-o peste scumpul Archiereŭ*
*Care azĭ cu veselie prăsnuesce 'n ĭubileŭ!*

*Viaţă lungă dăruesce-ĭ, veselă şi fericită!*
*Fie-ĭ calea 'n astă lume, tot cu florĭ înfrumseţată!*
*Dă-ĭ putere şi tărie 'n vremurĭ grele de ispită,*
*Când a Luĭ turmă ĭubită de duşmanĭ e 'ncunjurată . . .*
*Varsă-ţĭ darul Tĕŭ, o Dómne, peste scumpul archiereŭ*
*Care azĭ în veselie prăsnuesce 'n ĭubileŭ!*

*De nĕcasurĭ 'L păzesce, de durerĭ şi de suspine!*
*Fie-ĭ zilele 'n viaţă înflorite şi senine!*
*Viaţa-ĭ fie liniştită, fără norĭ şi fără vînturĭ, —*
*Nice grijĭ şi nicĭ tristeţă să nu tulbure-a Luĭ gândurĭ . .*
*Varsă darul Tĕŭ o Dómne! peste scumpul archiereŭ*
*Care azĭ în veselie prăsnuesce 'n ĭubileŭ!*

*Dómne-ascultă rugăciunea unuĭ nĕm, care se rógă*
*Pentru bunul luĭ Părinte, pentru scumpul luĭ Păstor!*
*Éră noĭ strigăm cu toţiĭ: Să trăéscă! Să trăéscă!*
*Întru mulţĭ anĭ cu ĭubire turma Sa s'o păstoréscă!*
*Darul Tĕŭ sfînt 'l trimite peste scumpul archiereŭ*
*Care astădĭ prăsnuesce în un dulce ĭubileŭ!*

*Blaş, Februariŭ 1900.*

***Ĭac. C, Domşa.***

---

## Victor Mihályi de Apşa

din îndurarea luĭ Dumnezeŭ şi graţia Sfintuluĭ Scaun Apostolic al Romeĭ Archiepiscop şi Mitropolit de Alba Ĭulia şi Făgăraş, Prelat Domestic al Sfinţieĭ Sale Papa de la Roma, Asistente la Soliul Pontificiŭ şi Conte Roman, membru onorariŭ al Academieĭ Române şi Doctor de S. Teologie,

*Veneratuluĭ Cler*
*şi*
*Poporuluĭ credincios*
*al Archidieceseĭ de Alba Iulia şi Făgăraş*

*Salute şi Binecuvîntare Archierésca!*

Legătura sfîntă, carea Ne strînge pe Noĭ păstoriul şi archiereul Vostru către Voĭ Fraţilor veneraţĭ şi fiilor doriţĭ în Christos. Ne îndémnă a Vĕ îndrepta acest cuvînt de mângăere împrumutată, asceptat de charitatea inimiĭ vóstre, şi impus de datorinţele chiemăriĭ Nóstre.

„Noĭ detorĭ sîntem pururea a mulţămi luĭ Dumnezeŭ pentru voĭ Fraţilor! ĭubiţĭ de Domnul, că-cĭ v'a ales pe voĭ Dumnezeŭ din început spre mântuire întru sfinţirea Spirituluĭ şi întru credinţa adevĕruluĭ". [1]) Pusu-v'a pe voĭ cler venerat! în treapta înaltă „pentru că aĭ luĭ Dumnezeŭ împreună lucrătorĭ sînteţĭ," [2]) în lucrul de importanţa cea maĭ de căpetenie, ce póte să fie, adecă întru mântuirea sufletelor. Chematu-v'aŭ pe voĭ popor credincios! întru credinţa adevĕruluĭ, ca să vĕ îmbogăţiţĭ întru fapte bune, şi se luaţĭ rĕsplătire drépta. „A luĭ Dumnezeŭ arătură sînteţĭ," [3]) şi „întru blândeţe aţĭ primit cuvîntul cel sădit, care póte să mântuéscă sufletele vóstre". [4])

[1]) II. Tesaloniceni II. 13.
[2]) II. Corint. III. 9.
[3]) l. c.
[4]) S. Iacob I. 21.

I. Înşi-vĕ sciţĭ că de la începutul păstoririĭ Nóstre între voĭ, orĭ câţĭ aŭ alergat la acest Scaun archiereesc, Ne aŭ aflat pe Noĭ învĕţându-ĭ, sfătuindu-ĭ şi îndemnându-ĭ în Domnul spre tóte cele bune şi de folos, ér ceĭ din depărtare încă pot mărturisi, că dacă în lipsele lor cele de multe felurĭ ne aŭ scris şi aŭ cerut de la acest Scaun archiepiscopesc de cele ce ĭ-a stat în putinţă de a rîndul aŭ dobîndit pe cum în trecut, aşa şi în aniĭ ceştĭ maĭ de aprópe, întru îndoiele îndreptariŭ, în asuprire scut, în controversie dreptate, întru tóte mângăiere.

Nisuimu-ne aceste tóte a împlini, că după ce alţiĭ aŭ sădit, alţiĭ cu ostenelele lor aŭ udat plantaţiunea, Noĭ ceştĭ de acum, carĭ am intrat întru ostenelele lor, să ne învrednicim a vedé crescerea [1]) adecă viéţa internă, şi tăria daruluĭ dată vóuĕ de la Dumnezeŭ, cel ce v'a luminat şi v'a inspirat, ca sĕmînţa aruncată şi udată a credinţeĭ şi a vîrtuţilor să aducă róda dorită.

Dară recólta spirituală a daruluĭ celuĭ de sus, întocmaĭ ca şi cea temporală a ţarinelor, atîrnă de la multe casurĭ, şi este supusă condiţiunilor fără de carĭ nu se póte ascepta să fie mănósă: aşa în sĕrbătórea ziliĭ de astăzĭ, din cuvintele dreptuluĭ Simeon, cele rostite către Maria muma luĭ Isus, până-l ţinea încă în braţe, înţelegem că începĕtoriul mântuiriĭ nóstre „este pus spre căderea şi scularea a multora întru Israil, şi spre semnul căruia i-se va zice împotrivă". [2])

Acest Messia este pus de la Dumnezeŭ, spre căderea, saŭ cum zice Isaia, spre potignirea şi spre sminteala [3]) adecă spre maĭ mare orbie şi învĕrtoşiare a celor rĕĭ; dar

[1]) I Corinteni III 6.
[2]) S. Luca II 34.
[3]) Isaia VIII 14.

este pus şi spre scularea multora din pĕcatele lor, spre sfinţirea celor temĕtorĭ de Dumnezeŭ şi credincioşĭ, pentru carĭ Domnul Isus se numesce şi „pétra pusă în temeliele Sionuluĭ, cea de mult preţ, alésă, în capul unghiuluĭ, cinstită întru temeliele eĭ, şi cel ce va crede într'însa nu se va ruşina." [1])

Acest Messia este pus de la Dumnezeŭ spre sĕmn, saŭ spre privelisce minunată şi neobicĭnuită prin învĕţătura sa admirabilă şi contrarie lumeĭ, prin viéţa, mórtea, şi învierea sa cea din morţĭ, pe cum şi prin minunile ce era să le facă el de la sine şi prin aĭ sĕĭ. Semnele aceste vor face arĕtat, că printr'însul s'a rĕscumpĕrat şi s'a mântuit lumea: dară semnelor acestora se vor împotrivi necredincioşiĭ atât cu cuvîntul cât şi cu faptele; „ca să se descopere de la multe inime cugetele". [2]) că să fie arĕtat fie cine, pórtă-se óre către Domnul cu inimă credinciósă şi dréptă, orĭ ba?

II. Într'o sĕrbătóre măréţă ca acésta astăzĭ se împlinesc dóuĕ zecĭ şi cincĭ de anĭ de când Escelenţa Sa Înalt Preasfinţitul Părinte Ĭoan cândva Vancea de Buteasa Archiepiscop şi Mitropolit al Albeĭ Ĭulie şi al Făgăraşuluĭ în 14/2 Februariŭ 1875 cu împreună lucrarea Preasfinţiţilor Episcopĭ Ĭoan cândva Oltean al Oradeĭ marĭ, şi Michail Pavel pe atuncĭ al Gherleĭ, punêndu-şĭ mânile sacrate pe crescetul nostru, şi chemând darul Preasfîntuluĭ Spirit, Ne-aŭ chirotonit de Episcop al cetăţeĭ de Dumnezeŭ păzite a Lugoşuluĭ.

Dacă Ne tragem sama cum am petrecut acest pătrar de véc în scaunul archieresc, inima nóstră se strînge de îngrijire adîncă faţă de respundĕtatea nemărginita a chemăriĭ înalte.

[1]) Isaia XXVIII 16.
[2]) S. Luca II 35.

Făcutu-am óre ce am fost dator acelei vinie nóuĕ a Domnului Savaoth, unde eram trimis! Fostu-Ne-aŭ óre puterile potrivite greutăţiĭ problemelor, carĭ Ne aşteptă la acésta culme a trebilor, unde încrederea Vóstră Ne-a chemat? Éră dacă am îndresnit a lua în mâna acest toiag la îndemnul, ce primise odinióra vasul alegeriĭ „Destul este ţie darul meŭ că puterea mea întru neputinţa se face desevârşită: [1]) nisuitu-ne-am óre după trezvia sufletuluĭ cu tótă tăria voinţeĭ neclătinate a Ne face vrednicĭ „ca să locuéscă întru Noĭ puterea luĭ Christos,“ [2]) că numaĭ aşa am fi putut avé nedeşde, că vom rĕspunde aşteptăriĭ potestateĭ supreme în Stat şi în Biserica, dintr' a căreĭ graţia prea înalta fuserăm aşeḑaţĭ în scaunul mitropolitan?

La tóte aceste, întru cât este din partea de Nóstră, lipsitu-Ne-am de tot rĕspunsul. şi nu Ne rĕmâne, de cât „O aşteptare óre care înfricoşată a judecateĭ.“ [3]) Înse încreḑêndu-Ne întru îndurările şi întru iubirea de ómenĭ a Mântuitoriuluĭ Nostru Isus Christos până maĭ avem timp cerem iertare pentru cele greşit lucrate, pe cum şi pentru cele lăsate, şi vĕ rugăm pe voĭ Fraţilor! se vĕ aduceţĭ a minte întru rugăciunile vóstre şi de Noĭ „ca Dumnezeŭ se deschidă Nóua uşa cuvîntuluĭ, se grăim taina luĭ Christos, ca se o arĕtăm pe ea, pe cum se cade Nóă a grăi.“ [4]) că dóră vom îndupleca pe câţĭ va, dintre ceĭ ce aŭ primit credinţa, ca semnuluĭ celuĭ pus spre mântuire să nu i-se împotrivéscă cu viaţa, cu neravurile, cu plecările lor.

III. Lauda bisericiĭ şi însă-şĭ mântuirea vecĭ a popórelor în mare mĕsura radăma în Preoţiĭ ceĭ ce-şĭ păzesc bine diregătoria. Pofta folóselor bisericiĭ îĭ pórtă. de trebile mirenescĭ grijesc numaĭ pe cât pretinde binele credincioşilor, de altar se apropia cu inima curată, în rugăciunĭ, post şi privegiul studielor sacre zebovind, sórtea drepţilor, Veneratul Cler, ajutat de Mântuitoriul, întru fărădelegĭ mânile sale nu-şĭ tinde.

„Îmbărbătaţĭ şi întăriţĭ cu aceste mijlóce, de bună voia întimpina ostenelele diregătorieĭ sacre, şi după cum se cade, cu deadinsul căuta de cultura sufletelor poporuluĭ maĭ cu samă prin serviţul cuvîntuluĭ şi prin administraţiunea sacramentelor.“ [5])

Sabia cea de amêndouĕ părţile ascuţita a Cuvîntuluĭ a o manua la tot prilejul binevenit, la tótă întîmplarea înse la locul şi în timpul spre aceea prescris a întinde credincioşilor mângăerea învĕţătureĭ sacre, Ni-se impune ca obligamentul de cea maĭ strînsă dreptate de care a ne mântui în deşert ne-am încerca. [6])

Rogu-vĕ Veneraţĭ în Christos Fraţĭ! se nu vĕ întristaţĭ, nicĭ se slăbiţĭ din inima, pentru că cuvîntările vóstre cele sacre, şi mijlócele cele alalte ale apostolatuluĭ, carĭ le întrebuinţaţĭ amĕsurat zeluluĭ vostru pastoral, nu-şĭ daŭ róda dorită; se nu vĕ vaetaţĭ, zicĕnd, cât de puţinĭ şi îndrepta viaţa? cât de puţinĭ şi rarĭ sînt carĭ persevera în bine?

[1]) II Corint XII 9.
[2]) II Corint XII 9.
[3]) Evreĭ XI 27.
[4]) Colasseni IV 3—4.
[5]) Enciclica „Quod multum“ din 22 August 1886 către Episcopiĭ Ungarieĭ.
[6]) Litere pastorale ale Mitropolituluĭ Ioan Vancea din 13/I Decembre 1871 Nr. 2895; cercul 55.

Socotescĭ, ni spune S. Augustin, că Fiul luĭ Dumnezeŭ a predicat singur învĕţăceilor, saŭ a cuvîntat numaĭ către aceia, cariĭ eraŭ se credă intreusul? Vedem -ul, că a predicat şi inimicilor sĕĭ, măcar că aceia nu veniaŭ către dînsul, de cât să-l clevetéscă. Aŭ dóră cugeţĭ că numaĭ atuncĭ nar fi predicat când mulţĭ era să-l asculte? Sciut este, că a predicat uneĭ singure muierĭ de rĕnduşĭ încă Samaritane, purtătóre de apă, şi cu acel prilej a pertractat cestiunea cea grea: dacă se cade a se închina singur numaĭ în biserica din Ierusalim, orĭ ne putem ruga şi a fară de aceea? Veĭ zice: sciea Mântuitoriul că muierea aceea i-va crede, şi va scóte ceva folos din colloquiu şi din cuvîntarea cu dînsa.

Acésta Ţi-o conced, zice S. Augustin, dar ce veĭ zice de cuvîntările şi disputele dese, ce le avé cu fariseiĭ şi cu saduceiĭ, carĭ nu numaĭ că nu eraŭ se credă într'însul, ci încă eraŭ să-l şi clevetéscă şi să-l iea la gónă? A órea el însu-şĭ din îndemnul propriŭ îĭ întrebă, ca să-ĭ convingă cu înse-şĭ rĕspunsurile lor, — altă dată rĕspundea la dorinţele lor, măcar că sciea că le propuneaŭ acele cu cugetul ca să-l ispitéscă. Cu tóte aceste nu cetim despre nicĭ unul dintr'aceştia, că s'ar fi întors spre a-ĭ urma luĭ.“ [1])

Detorinţa se Ne o împlinim, învĕţătura al credinţeĭ şi a morbuluĭ se o tălcuim proptindu-o cu dovedĭ din S. Scriptură după înţelesul sfinţilor Părinţĭ; [2]) într'altele resultatul ostenelelor de la îndurarea Părinteluĭ ceresc să o aşteptăm „De n'ar zidi Domnul casa sufletuluĭ, întru deşert ne ostenim: că fără de acela nicĭ lucrarea, nicĭ cuvîntul nu se împlinesce.“ [3])

Să fiţĭ înse încredinţaţĭ, că păstoriul învĕţându-şĭ după cuvenința turma cuvîntătóre, de dragostea Domnuluĭ fiind aprins, către mântuire şi va îndrepta credincioşiĭ, că i-se vor adauge luĭ tóte vîrtuţile păstoriuluĭ bun, maĭ cu samă înse înţelepciunea, care va arĕta luĭ mijlocirĭ şi modurĭ ca să-şĭ ajungă scopul diregătorieĭ pastorale. [4])

Sciinţă, dreptate şi sfinţenie ascepta poporeniĭ de la păstoriul lor, că într'aceste zeresc isvorale mântuiriĭ, — acésta a cerut Salomon pentru preoţiĭ bisericiĭ zidite de către dînsul „Preoţiĭ teĭ se vor îmbrăca întru dreptate.“ [5]) Perfecţiunea acésta sacerdotala într'un grad fără de asemĕnare maĭ mare se pretinde în preoţiĭ legiĭ nóuĕ: că „aşa să-ĭ socotéscă pe eĭ omul, ca pe nisce servi aĭ luĭ Christos, şi isprăvnicĭ aĭ taĭnelor luĭ Dumnezeŭ.“ [6]) Ca pe atarĭ înse îĭ face partaşĭ îngrijireĭ sale deosebite, asecurându-ĭ prin cuvintele: „per din capul vostru nu va peri:“ [7]) credincios este Domnul şi cu încredere avem se aşteptăm de la El, că pe serviĭ sĕĭ nu-ĭ va părăsi nicĭ în strimtórea cea de acum, după cum făgăduise prin gura Înţeleptuluĭ unde zice: „Drepţiĭ în vec vor fi viĭ, şi întru Domnul plata lor, şi purtarea de grije pentru dênşiĭ la cel preaînalt.“ [8])

[1]) S. Augustin contra Cresconium L. I. c. 8.
[2]) Sinod ecum. VI can. 19.
[3]) Octoĭch vers VII treptele, antifona 2.
[4]) Cuvînt despre duchul celuĭ bun păstor sufletesc. Blaş 1807.
[5]) Psalm CXXXI 9.
[6]) I Corinth. IV 1.
[7]) S. Luca XEI 18.
[8]) Înţelepţiunea luĭ Solomon V, 16.

IV. Şi acum Iubiţĭ în Christos Fiĭ! credincioşĭ aĭ archidieceseĭ de Alba Iulia şi Făgăraş salutându-ve cu căldur'a inimeĭ Nóstre părinţiescĭ, „Ne am mângăiat de voĭ întru tot nĕcasul şi nevoia nóstră pentru credinţia vóstră că acum noĭ viĭ sîntem, dacă staţĭ voĭ întru Domnul.“ [1])

Rogu-vĕ cu deadinsul să staţĭ şi să ţineţĭ tradiţiunile carĭ vaţĭ învĕţat de la maĭ mariĭ vostriĭ. „Să iubiţĭ pe Preoţiĭ luĭ Dumnezeŭ, că pretinĭ bunĭ sînt luĭ, şi pentru lume să rógă. Cinstesce pe Preoţĭ plinind porunca luĭ Christos carea este la Mateiŭ X 41. „Cel ce primesce pe Proroc în nume de Proroc plata Proroculuĭ va lua“. Éră despre cel ce este Preot nu sciĭ vrednic aŭ nevrednic este de atâta cinste şi trépta, tu pentru porunca luĭ Christos nu-l urgisiĭ. [2])

Din contră Iubiţĭ Creştinĭ! „să cunósceţĭ pe ceĭ ce să ostenesc între voĭ, şi pe maĭ mariĭ vostri întru Domnul, şi pe ceĭ ce învaţă pe voĭ. Şi să-ĭ aveţĭ pe dînşiĭ de prisosit întru dragoste pentru lucrul lor.“ [3])

Rogu-vĕ maĭ de parte „pace să aveţĭ între voĭ,“ sciind voĭ bine, că prin spiritul de cértă „voĭ înşive faceţĭ strimbătate, şi aduceţĭ pagubă, şi maĭ vîrtos fraţilor.“ [4])

Rogămu-vĕ pe voĭ Fraţilor! „sfatuiţĭ pe ceĭ fără de rînduélă, mângăieţĭ pe ceĭ puţinĭ la suflet, sprijiniţĭ pe ceĭ neputincioşĭ fiţĭ îndelung răbdătorĭ spre toţĭ.“ [5]) Éră aceste poruncĭ apostolice nu le puteţĭ împliniĭ, până când în comunele bisericescĭ nu vĕ strîngeţĭ şirurile in mod că acela, cât fiesce care dintre ceĭ fără de rînduélă, dintre ceĭ neputincioşĭ şi dintre ceĭ puţinĭ la suflet se simţéscă facerea de bine a charitateĭ vóstre; şi nimenea să nu să pótă cu dreptul plânge că este lipsit de îngrijirea ce biserica póte sĕ-ĭo întindă.

Dară ca să poteţĭ ajunge la aşa un gradu perfect de viaţa publică creştinéscă vedeţĭ voĭ înşi-vă, că aşia aveţĭ sa fiţĭ crescuţĭ din tinereţe cu ajutoriul aşeḑiemintelorn sacre, cât să vi fiă uşior a deprinde postulatele beneficenţieĭ publice.

De acea voe toturor, carĭ v'aţĭ învrednicit a sta în fruntea comunelor nóstre bisericescĭ, nu vĕ pot lega din destul la inima ca să portaţĭ grije după cuvenință de şcólele nóstre poporalĭ, de óra ce „sciut este că de la instrucţiunea bună şi religiósă a teneretuluĭ atêrnă în cea maĭ mare parte nu numaĭ fericirea familielor, ci chiar şi cea a Statuluĭ. Nicĭ să priviţĭ vre o silinţă şi diligenţă aşa de mare, cât să nu se pótă deprinde încă şi maĭ mare, că scólele aceste să se desvólte din zi în zi tot maĭ bine.“ [6])

Atîrnă de la zelul şi înţelepciunea vóstră a afla calea şi modul de a ajuta causeĭ acesteia atât de sânte şi importante după împrejurările tîmpuluĭ şi a loculuĭ. [7])

Înse familiele vóstre aŭ să fiă sanctuariul acela unde să priméscă educaţiune creştinéscă fiĭ vostri; întru pacea vóstră aŭ să se întăréscă tinerele odrasle spre tótă bunătatea, ca să priméscă în inimile lor pe Împĕratul Păceĭ şi Mântuitoriul sufletelor lor, şi cu

[1]) Tessalonic III 7—8.
[2]) S. Efrem Sirul: Cuvînt de Preoţie, Blaş, 1807.
[3]) I Tessalonic V 12 - 13.
[4]) Corinth VI 8.
[5]) I Tessalon. V 14.
[6]) Enciclica Sfinţieĭ Sale Leon XIII Papa din 2 Septembre 1893 către Episcopiĭ Ungarieĭ.
[7]) Cercularul metropolitan din 19/VII Iuliu 1873 Nr. 2084 Cercul. 35.

statornicia să-l aibă de apărator între greutăţile vieţeĭ şi după ce şi-vor alege cu libertatea cuvenită starea lor venitóriă.[1])

Înţelégă înse credincioşiĭ şi bine se ţină în minte, că aŭ să se ferescă de căsătorie cu ómenĭ de altă credinţă „că daŭ prilej la oprita însoţire şi comuniune în cele sacre, aduc pericol religiuneĭ parteĭ catolice, împedecă crescerea bună a pruncilor, şi fórte adese orĭ îndemnă sufletele să se dedea a da tuturor religiunilor acela-şĭ preţ delăturându-se osebirea între adevĕr şi falsitate". [2])

V. Aceste le-am socotit a Vĭ le împărtăşi cu acest prilegiŭ ca se Ne putem uşura sarcina respundetăţiĭ, ca celi ce avem să dăm samă pentru sufletele Vóstre.

Rogu-vĕ se le primiţĭ cu blândéţe, şi socotind cugetul curat cu care vi le am îndreptat, se le luaţĭ spre mângăerea vóstră ca nesce fiĭ iubiţĭ, carĭ v'aţĭ obicinuit a asculta de părintele vostru.

De o dată cu toţiĭ se vĕ însoţiţĭ cu Noĭ dimpreună în rugăciunĭ ferbinţĭ şi cererĭ umilite, ca Părintele Îndurărilor, de la care vine tótă darea cea bună şi tot darul desevêrşit, se Ne întindă ajutoriul de sus; şi se Ne învredniceścă în cealaltă parte a vieţiĭ, câtă Ne maĭ rĕmâne, a împlini voia Luĭ cea sfîntă spre mântuirea Vóstră, aşăzêndu-Ne sub pǎrtinirea aripelor şi sub ajutorinţa Preasfînteĭ mărіteĭ Dómneі Nóstre de Dumnezeŭ Născătóre şi pururea Fecióreі Marie.

Caute Domnul din înălţime spre poporul, care asceptă de la dînsul multă îndurare, cerceteze-ne întru bunătatea s'a, întăréscă viaţa nóstră cu legile sale cele sfînte şi sfinţite, ânger păzitor se pună popoorului sĕŭ, şi pe noĭ toţĭ se ne adune întru împĕrăţia s'a!

Darul Domnuluĭ Nostru Isus Christos şi iubirea luĭ Domnezeŭ Tatăl, şi împărtăşirea Spirituluĭ Sfînt se fie cu voĭ cu toţĭ. Amin.

Dat în Blaş din castelul reşedinţeĭ Nóstre archiepiscopescĭ în sĕrbătórea Întêmpinăreĭ Domnuluĭ Nostru Isus Christos mercurĭ în 14/2 Februariŭ anul Domnuluĭ una mie nóuĕ sute, al archiepiscopatuluĭ Nostru anul al V-lea.

---

# Date biografice.

Actualul Mitropolit este membru al uneia dintre cele maĭ distinse familiĭ românescĭ din Maramureş. S'a născut în 19 Maiŭ 1841 în comuna Jood din comitatul Maramurĕşuluĭ. Trimis de timpuriŭ la şcólă, deja la anul 1857 a depus esamenul de maturitate a gimnasiul din Caşovia.

Avênd chemare pentru statul preoţesc, fu trimis la Roma, unde ca alumn al Colegiuluĭ greco-catolic de la sfîntul Atanasiŭ ascultă doĭ anĭ filosofia şi patru anĭ teologia în renumitul Colegiŭ Urban de Propaganda Fide. Studiilor sacre se dedica cu atâta zĕl şi diliginţă, cât în 1863 câtigă tot acolo doctoratul din s. teologie. De preot fu sfinţit în 8 Novembre 1863 în biserica grecéscă din Roma, dedicată sfîntuluĭ Atanasiŭ.

Roma, care ne-a dat pe Petru Paul Aron, Grigorie Maĭor, Şincai şi alţĭ bărbaţĭ distinşĭ aĭ némuluĭ românesc, ne-a dat aşa dară şi pe actualul Mitropolit.

Dóuĕ însuşirĭ caracteristice a adus Victor Mihályi din cetatea eternă: însuşirea de preot bun după inima luĭ Dumnezeŭ şi de român bun, devotat pururea némuluĭ sĕŭ, şi acestea le-a păstrat tot de una ca pe un tesaur scump şi le-a valorat în tóte sferele sale de activitate numaĭ pentru binele bisericiĭ nóstre şi al poporuluĭ românesc.

Întorcêndu-se din Roma în diecesa Gherleĭ, de care se ţinea, a fost în dată denumit prefect de studiĭ şi profesor de istoria bisericéscă şi dreptul canonic în seminariul teologic din Gherla. În acéstă calitate desvoltă o activitate neobosită până în primăvara anuluĭ 1869, când fericitul Mitropolit Dr. Ioan Vancea, care atuncĭ se despărţi de scaunul episeopesc al Gherleĭ şi plecă la Blaş spre a-şĭ ocupa scaunul mitropolitan, îl denumi de secretar mitropolitan, şi-l aduse cu sine la Blaş.

Martor este archivul mitropolitan din Blaş, şi martorĭ sînt toţĭ aceia, cu carĭ împreună a lucrat, despre activitatea neobosită, ce a desvoltat'o Victor Mihályi în calitate de secretar mitropolitan, asesor consistorial, asesor la tribunalul matrimonial do a dóua instanţă şi de notariŭ la Esactoratul archidiecesan, cât timp a petrecut în Blaş, unde acum se reîntórce ca Mitropolit. El se bucura de tótă încrederea şi iubirea Mitropolituluĭ Vancea, carele l'a dus cu sine nu numaĭ în tóte visitaţiunile canonice, ci şi la conciliul Vatican din Roma în anul 1869. Pentru meritele dînsuluĭ Mitropolitul Vancea îl denumi la începutul anuluĭ 1873 de protopop onorar, ér Maestatea Sa Monarchul nostru în 25 Novembre 1874 de episcop al dieceseĭ Lugoşuluĭ. În Decembre 1874 Sfinţia Sa Papa Piŭ al IX-lea îl preconisă, ér Mitropolitul Vancea îl consacră de episcop în biserica catedrală din Blaş în 14 Februar 1875.

Atuncĭ se depărtă Victor Mihályi din Blaş spre a-şĭ începe activitatea sa de episcop în Lugoş, înse iubirea şi stima, ce şĭ-a câştigat'o, cât timp a lucrat pentru prosperarea Archidieceseĭ nóstre, aŭ rĕmas pururea viĭ în pepturile tuturor, carĭ l'aŭ cunoscut.

În 7 Martie 1875 episcopul Victor luă în mâna sa energică guvernarea celeĭ maĭ micĭ şi maĭ sĕrace diecese din provinţia nóstră mitropolitană. Cu tóte cestea, mulţămită zeluluĭ sĕŭ neobosit, diecesa acésta a făcut progrese fórte frumóse, maĭ vîrtos în consolidarea şi organisarea sa internă. Faţă cu Mitropolitul Vancea episcopul Victor a fost purururea cu o iubire şi alipire, ce s'ar puté numi fiéscă. În tóte acţiunile sale pentru apĕrarea drepturilor bisericiĭ nóstre şi ale poporuluĭ român Mitropolitul Vancea a găsit în episcopul Victor sprigin prompt şi inimă gata spre orĭ ce sacrificiŭ. În călătoriile Mitropolituluĭ Vancea la Roma din aniĭ 1886 şi 1887 a luat parte şi episcopul Victor, care a fară de aceea a făcut şi alte călătoriĭ prin Italia, Franţa şi Germania, ér maĭ pe urmă a condus peregrinajul Românilor la iubileul Sfinţieĭ Sale Pontificeluĭ actual din 1893.

Sfinţia Sa Papa Leon al XIII-lea pentru meritele, ce şi le-a câştigat episcopul Victor în diecesa Lugoşuluĭ, l'a denumit prelat domestic, asistent la tronul pontificiŭ şi conte roman.

Este decĭ fórte firesc, că cu ocasiunea înmormîntăriĭ Mitropolituluĭ Vancea, întîmplată în 3 August 1892, clerul adunat în numĕr însemnat din Archidiecesă căuta la episcopul Victor Mihályi, care încă era de faţă ca la viitoriul sĕŭ Mitropolit.

La alegerea candidaţilor pentru scaunul mitropolitan, ţinută în 16 Aprilie 1893, episcopul Lugoşuluĭ Victor a obţinut 82 voturĭ şi a fost propus Maestăţiĭ Sale de candidat în locul prim. În 9 Novembre 1894 Maestatea Sa a denumit pe episcopul Lugoşuluĭ de Archiepiscop şi Mitropolit de Alba Iulia şi Făgăraş.

Cât pentru activitatea de *Mitropolit*, o putem caracterisa prea bine cu un singur cuvênt: luptă.

Curênd după instalare a convocat consistoriŭ plenar spre a cunósce starea noŭ încredinţateĭ turme cuvêntătóre. Acestuia i-a urmat Sinodul din 1896, în care s'a pus basă „reuniuniĭ de asigurare" şi s'aŭ resolvat cestiunĭ adente de organisaţiune.

În 1897 a convocat pe episcopiĭ sufragani la o conferinţă în cestiunea autonomieĭ, ca un fericit prognostic al conferinţiĭ de la Cluş. Posiţia hotărîtă, ce Mitropolitul nostru a luat în cestiunea acésta s'a validitat maĭ ales în altă şedinţă a episcopilor nostri — 14 Septembre 1899 — când s'a ridicat protestul lor în contra proiectuluĭ de contopire al autonomiştilor catolicĭ. Acest protest a fost presentat coruluĭ episcopesc latin de cătră însu-şĭ Mitropolitul.

Sinodul din tómna anuluĭ trecut este prea próspet în memoria tuturor, ca să ne oprim maĭ pe larg asupra luĭ. Cestiunea autonomieĭ, a serbărilor iubilare, a salarisăriĭ preoţilor preocupă azĭ tótă suflarea.

Greutăţile, ce noul Mitropolit le-a întimpinat în restimpul celor cincĭ anĭ de păstorire sînt fórte marĭ.

Ceĭ de la puterea luméscă aŭ deosebit merit întru grămădirea acestor greutăţĭ asupra bunuluĭ nostru Archiereŭ.

În dată după actul întronisăriĭ, s'a pornit o straşnică investigare asupra studenţimiĭ si corpuluĭ profesoral din loc sub cuvênt, că la serbările întronisăriĭ ar fi purtat tricolor şi ar fi cântat „Deşteptă-te Române!"

Nu puţină energie s'a consumat în lupta cu guvernul, când cu completarea capitluluĭ, voind acesta a schimba disposiţiile statutare. Laudă acesteĭ energiĭ, lupta s'a terminat în favorul disposiţiilor statutare.

Să maĭ pomenim lupta în contra clausuleĭ cu vidimarea cuitelor?

Să maĭ pomenim, lupta în contra pretensiunilor de a publica programa gimnasiuluĭ din loc şi în limba maghiară, când lupta acésta decurge şi acum?

*

În tóte aceste lupte în tóte aceste miseriĭ ale capetelor încoronate, stéua conducĕtóre a Mitropolituluĭ Victor a fost consciinţa înalteĭ Sale misiunĭ şi încrederea cleruluĭ şi a poporuluĭ credincios.

Aceaş înaltă misiune să-L inspire şi pe viitor şi aceeaş nefăţărită credinţă şi dragoste a cleruluĭ şi poporuluĭ credincios, să-ĭ fie bucuria în zile de serbătóre şi tăria în zile de restrişte!

---

[1]) Litere pastorale ale Mitropolituluĭ Ioan Vancea din 31 Iuliu 1872 Nr. 1884 Cercul. 35.

[2]) Enciclica Sfinţieĭ Sale Leon XIII Papa, din 2 Septembre 1893.

## Omul inimeĭ.

*— La despărţire. —*

*Timişóra, 28 Maiŭ 1895.*

După o activitate de dóuě deceniĭ vine momentul despărţiriĭ. Episcopul, carele în decurs de dóue-zecĭ de anĭ de atâtea orĭ s'a rugat lângă altariŭ pentru poporul seŭ, ajunge momentul greŭ, ca să se despartă de acest altariŭ, pentru ca să se ducă la altul şi maĭ înalt, să se despartă de turma sa micuţă, ca să se ducă păstoriŭ uneĭ turme şi maĭ marĭ. În gravul moment al despărţiriĭ inima i-se strînge, sentimentul îl copleşesce şi lacrimĭ curg din ochĭ şiróe.

Ce moment înălţatoriŭ, să vedĭ un bărbat care plânge, un prelat ales, care lăcrămézǎ în faţa credincioşilor seĭ, lângă altariul Domnuluĭ!

De ce aceste lacrămĭ?

Dór glorie, înălţare şi preamărire îl aşteptă; plécă pe o cale de triumf între urale şi glasurĭ de veselie; florĭ şi verdéţă sînt presărate pe calea ce pornesce, şi totuşĭ el varsă lacrămĭ în momentul de a pleca pe acésta cale triumfală! Este dar jale că-şĭ lasă turma fără păstoriŭ? — Dar el tot păstoriŭ îĭ remâne, căcĭ din scaunul, la care se duce, preste toţĭ privesce ca maĭ mare. Saŭ este vr'o inspiraţiune de moment subiectiv? Dar subiectiv numaĭ de veselie era prilegiŭ, nu însě de lacrămĭ.

Acelea lacrămĭ sînt caracteristica cea maĭ fidelă a nouluĭ mitropolit.

Vede, cum tóte privirile se concentéză asupra luĭ, cum toţĭ se pregătesc să-l sěrbătorescă, cum toţĭ îĭ vor eşi în cale cu ramurĭ verdĭ şi cântărĭ, şi în faţa tuturor, el varsă lacrămĭ. Étă un rěspuns la tóte ovaţiunile, étă o garanţă tuturor nădejdilor şi aşteptărilor.

Omul, care se ridică peste eul seŭ, scie să apreţieze situaţiunea unuĭ popor, să o vadă şi să o cunóscă, în ast fel de momente, când simte greutatea posiţieĭ sale şi înalta sa chemare, trebue să se pětrundă până la lacrămĭ, dacă numaĭ maĭ are inimă.

Aşa este de copleşitóre impresiunea, ce se impune la considerarea ăstor fel de situaţiunĭ, în cât nu se maĭ póte ascunde în inimă, orĭ cât de mare ar fi aceea. Sentimentul trebue să se înalţe la aşa měsură, în cât să erumpă în lacrămĭ.

Şi totuşĭ, chiar şi în ast fel de situaţiunĭ, atâţia ómenĭ de aĭ noştri nu maĭ simt nimic. Par'că-s uscaţĭ şi secĭ. Când ne gândim la eĭ, şi la rěcéla, cu care se presintă şi în momente aşa de marĭ, atuncĭ vedem şi sîmţim, ce va se zică o lacrămă în ochiĭ unuĭ bărbat, cum e mitropolitul Victor.

Aceea lacrămă spune despre o luptă teribilă, care se petréce în internul sufletesc. Ea arată, că acel suflet pricepe, sîmte greutatea şi când cumpenesce stările, sentimentul se ridică până la culmea entusiasmuluĭ moral.

Aşa l-am sciut în tot de una pre I. P. S. Sa Mitropolitul Blaşuluĭ. Om cu inimă curată, suflet nobil simţitoriŭ. Orĭ de câte orĭ nedreptatea i-a ajuns la cunoscinţă, scirea l-a pětruns până la lacrămĭ. În acésta însuşire, de alt cum aşa de firéscă, şi totuşĭ aşa de rară, avem noĭ garanţa sigură pentru viitorul Mitropolituluĭ.

Ziarele maghiare cu o cutezanţă proprie numaĭ lor spun direct şi pe faţă, că aşteptă, ca noul Mitropolit să se facă din Saul-Paul, adecă din omul bisericiĭ şi némuluĭ seŭ, să trécă în tabĕra duşmană nóuě şi aspiraţiunilor nóstre. Aceşti ómenĭ, crescuţĭ într'un sistem de corupţie, nu maĭ pot suferi pe nime, care ţinênd la caracterul seŭ, nu întră în céta lor pěcătósă. În casul acesta însě pot să-şĭ pună pofta în cuiŭ.

Mitropolitul Blasuluĭ, pe cum până acum, aşa şi în venitoriŭ va fi prelat român. Inima luĭ nobilă şi simţitóre pricepe sentimentul poporuluĭ nostru, şi va sci apreţia lupta luĭ pentru cea-ce din dreptul fireĭ îĭ compete. În decursul vieţiĭ sale a avut ocasiune să cunóscă pe acest popor, a cărnĭ fiŭ este, şi orĭ unde a petrecut, în Marmurěş, Bănat saŭ Transilvania, l'a cunoscut de sigur ca pe un popor cu unul şi acelaşĭ dor şi sentiment. Cultura sa superóră, de la isvorul nesecat al creştinismuluĭ, i-a dat de sigur putinţa, ca să pricépă menirea acestuĭ popor. Modele înalte de bărbaţĭ străluciţĭ prin fapte şi vîrtuţĭ, pe carĭ creştinismul le-a arătat lumeĭ, modelele de abnegaţiune şi luptă, până la martiriŭ, aŭ impresionat de sigur adânc sufletul seŭ. Acum chiar ocupându-şĭ strălucitul scaun, necontenit i-se impun modele de bărbaţĭ dintre străluciţiĭ seĭ antecesorĭ. Aceĭ bărbaţĭ, dacă pentru orĭ şi cine sînt modele de imitat, apoĭ maĭ ales sînt pentru noul mitropolit. Étă de ce privim cu linişce în viitoriŭ, căcĭ îl scim om al inimiĭ curate.

**(„Dreptatea“.)**

---

## Repriviri.

În rugăciunĭ doióse, piĭ şi sfinte,
În neliniscea grea acum de anĭ
Te-am aşteptat cu dragoste, Părinte
Ca nesce fiĭ, ce-am fost rěmaşĭ orfanĭ!

Nu sînt vremile sub cârma omuluĭ — a zis înţeleptul cronicar.

Evenimentele fericite saŭ desastróse, carĭ înalţă viéţa unuĭ neam întreg, saŭ îĭ sguduie temeliile esistinţiĭ, nu în a nóstră mână sînt, ci în a Celuĭ ce tóte le cârmuesce în nepătrunsa luĭ înţelepciune. . . .

Lanţ de lanţ se légă şi se înşirue în istoria lumiĭ evenimentele, unul din tr'altul. Unul e urmarea celuĭ alalt, carele încă e efectul altuĭ cas antecedent, reducêndu-se astfel totul la a tot alcătuitórea mână a Dumnezeiriĭ.

În serviciul acesteĭ a-tot-stăpânitóre voinţe, viéţa popórělor ca un fulg ce sbóră în vězduh, ca un nor risipit de vênturĭ, se arată.

Apus-a mărirea Palmireĭ şi a Tiruluĭ, risipitu-saŭ zidirile Babilonuluĭ, întunecatu-s'a steaua de lumină a Romeĭ păgâne.

Şi de asupra acesteĭ grămedĭ de ruine, deasupra acestor risipite visurĭ de deşértă mărire omenéscă, blândă şi mângăitóre s'a înălţat imaginea cruciĭ.

Sub umbra eĭ omenimea a tresărit la o nóuă viéţă, idealurĭ nóuě s'aŭ aprins în inimile împetrite, după cum s'aprinde lumina din lumină.

*

Trecutul este oglinda viitoruluĭ.

În trecut se reoglindesce şi se comentéză maĭ viŭ istoria unuĭ neam: tóte le înţelegem, tóte le apreţiăm obiectiv, când ţinem înaintea ochilor trecutul istoric.

Puţin impórtă dacă trecutul este fericit saŭ amar — de o potrivă îĭ vom lua folosul. Din trecutul de nefericirĭ scótem învěţăturĭ pentru viitor, ér din fericirile trecutuluĭ lumină şi căldură scótem, care să ne încăldéscă în zile de restrişte, în negura de nesiguranţă a viitoruluĭ. . .

Cuvine-se, ca în ziua de azĭ, să ne aruncăm privirea în trecutul atât de apropiat, să resfoim cele scrise de noĭ cu câţĭ-va anĭ înainte, şi să împreunăm bucuria nóstră de acum, cu cea de atuncĭ. . .

Eraŭ zile de bucurie acelea, cum şi ziua de azĭ, zi de bucurie este:

### Primul peregrinaj român la Roma.

*Blaş, Aprilie 1893.*

**La Roma**

Fericit a fost momentul, în care s'a conceput planul unuĭ peregrinaj român la Roma légănul originiĭ şi credinţeĭ nóstre. Şi maĭ fericită şi maĭ îmbucurătóre se póte cu dreptul numi realisarea aceluĭ plan. Româniĭ gr. catolicĭ însoţiţĭ de câţĭ va confraţĭ greco-orientalĭ nu aŭ cruţat nicĭ banĭ, nicĭ nu s'aŭ spăriat de greutăţile împreunate cu o călětorie îndelungată la eterna cetate, numaĭ ca să pótă contempla cel puţin unele din rěmăşiţele monumentelor de glorie ale străbunilor noştri, monumente, pe carĭ pare că nicĭ vitregimea timpuluĭ nu a cutezat a le nimici. La privirea acelor monuminte inima nóstră se umple de mândrie, éră ochiul admirând cu pietate talentul artiştilor giganticelor monumente, se scaldă în lacrimĭ de plăcere. Mintea nóstră momentan face o paralelă între trecut şi present, şi mândria originiĭ nóstre se pare pe un moment înăduşită de consciinţa miserieĭ, în care ne aflăm acum. Dară numaĭ pe un moment rěmânem deprimaţĭ, căcĭ Roma, care ne-a dat originea, ne-a redat şi credinţa catolică. Regeneraţĭ prin acéstă credinţă ne străluce zorile unuĭ viitoriŭ de aur . . .

Amĕsurat programuluĭ formulat şi publicat din partea aranjatorilor primuluĭ peregrinaj românesc la Roma, cea maĭ mare parte a peregrinilor s'a aflat în Budapesta încă Dumineca diminéţă în 26 Martie. Pe la $11^{1}/_{2}$ óre a. m. peregriniĭ sosiţĭ în capitala Ungarieĭ aŭ mers în corpore la „Hotel Continental“ spre a saluta pe Ilustritatea Sa Dr. Victor Mihályi, care a luat asupra-şĭ sarcina de a ne conduce la Roma şi de a ne presenta Sfinţieĭ Sale Pontificeluĭ Leon XIII. Ilustritatea Sa ne-a primit cu înăscuta-ĭ bunăvoinţă şi afabilitate comunicându-ne, că prin înaltul regim a adus şi la cunoscinţa Auguestuluĭ nostru Monarch peregrinajul Românilor la Roma.

În ziua următóre convenind la „Hotel Central“ toţĭ peregriniĭ sosiţĭ în Pesta, curênd s'aŭ făcut cunoscuţĭ uniĭ altora, întrând cu toţiĭ în o relaţiune de încedere, cât se părea că toţĭ sîntem membriĭ aceleia-şĭ familiĭ.

La gara din Zagreb, unde a stat trenul ½ de óră, ne-aŭ întîmpinat cu multă dragoste și afabilitate mai mulțĭ preoțĭ gr. și romano-catolicĭ din Zagreb, carĭ șĭ-aŭ manifestat bucuria, că aŭ putut saluta în țara lor pe peregriniĭ românĭ. Curênd vĕdurăm și portul Fiume, în care înaltele catarturĭ ale numeróselor năĭ ancorate în port păreaŭ ca și o pădure désă.

Mercurĭ în 28 Martie am plecat din Fiume cu trenul accelerat, și pe la 2 óre d. a. am ajuns în renumita cetate a dogilor, în Veneția.

**În Roma.**

Sosi în sfârșit și ziua mult dorită de Sâmbătă. Cu mângâere în inimă, cu falá și cu pietate am intrat în Eterna Cetate. Lacrimĭ de bucurie se iviră în ochiĭ tuturor.

La stația din Roma ne așteptă o deputație de vre-o 10 persóne, care venise pentru a ne ura bună sosire. După schimbarea sentimentelor împrumutate ne duserăm în oraș, pentru a ocupa cuartir într'unul din cele maĭ centrale Hotele, în „Albergo Campidoglio“, care e aprópe de columna luĭ Traian, de Capitoliu și de Forul roman.

Începurăm îndată visitarea Romeĭ. Și cercetarăm tot, ce era maĭ marcant, fiind că spre a vedé tóte cele nu aveam timp.

Lunĭ a fost ziua cea măréță, ziua Domnuluĭ. La 8 óre ne aflam cu toțiĭ în Catedrala lumiĭ întregĭ, în biserica Sfîntuluĭ Petru. Altariul principal din apsida bisericiĭ, asupra căruia se conservă Scaunul Sfântuluĭ Petru, era pregătit pentru a se puté celebra liturgia nóstră orientală.

Era pe la 9 óre, când episcopul Victor precedat de o asistență de 11 persóne, tóte în ornatele bisericescĭ ale ritului nostru, a venit în procesiune solemnă pentru a începe celebrarea sfinteĭ Liturgiĭ. Cântăreții, în frunte cu profesorul nostru Ionaș, intonară „Împĕratul ceriurilor“, și se începu liturgia. Și pentru prima óră aŭ resunat cântările nóstre românescĭ în falnica basilică a Romeĭ, și pentru prima óră s'a vĕdut un pontificial de ritul oriental grecesc în biserica mamă a celoralalte biserice. La liturgie a fost de față public fórte numĕros, peste o mie de persóne. Toțĭ aŭ admirat maiestatea ceremoniilor nóstre.

După terminarea liturgieĭ îndată ne urcarăm în Vatican și trecênd prin o serie de sale admirabile ne postarăm in *sala de tron*, unde se îndatinéză Sfinția Sa a primi pe principiĭ și pe ambasadoriĭ străinĭ.

După puțină așteptare Sfinția Sa intră în sală, avênd lângă sine pe vrednicul episcop al Lugoșuluĭ.

La aparițiunea Sfinției Sale resună un puternic „Să trăéscă“, audirea căruia părea a înveseli fața bĕtrânuluĭ pontifice. El mergea printre noĭ zicênd: „Mĕ bucur, fiiĭ meĭ! Vĕ binecuvînt fiiĭ meĭ!“

Sfintia Sa se așeḑă apoĭ pe tron, ne făcu semn, ca să ne apropiăm, și se începu audința, rostind Ilustritatea Sa Episcopul Mihályi următoriul discurs în limba latină

Preafericite Părinte!
Preaîndurate Dómne!

Sunt anĭ cincĭ zecĭ, de când, ajuns la trepta sfîntă a episcopieĭ, ilustrezĭ cu înțelepciunea ta Preafericite Părinte, numele creștinesc și formezĭ o glorie deosebită a preoțimiĭ.

În Tine, care cu ajutoriul luĭ Dumnezeŭ aĭ fost înălțat pe scaunul Pontificatuluĭ Roman, admiră și veneréză cu mirare lumea întrégă vîrtuțile supremuluĭ năeriŭ.

Lasă, Prea bunule Părinte! ca și noĭ, pe carĭ încă de la începutul Pontificatuluĭ Tĕŭ n'aĭ pregetat a ne ocroti cu o deosebită îngrijire, să manifestăm sentimentele nóstre de recunoscință pentru atâtea binefacerĭ ale provedințeĭ divine, alăturându-ne la céta acelor iubitori de Christos, carĭ măresc în Tine după dreptate bĕtrânețele Tale venerabile.

Noĭ, uniĭ de lângă Dunăre, ațiĭ dintre Carpațiĭ rĕsăritenĭ, — toțĭ supușĭ sceptruluĭ binefăcător al augustissimuluĭ împĕrat al Austrieĭ Francisc Iosif I. ca rege apostolic al Ungarieĭ, — cu bucurie am părăsit vetrele părintescĭ, ca să esprimăm bisericeĭ romane omagiile némuluĭ nostru, care și el de acĭ șĭ-a primit credința sa.

Alipițĭ cu nestrămutată fidelitate la Scaunul Sfîntuluĭ Petru, nu avem dorință maĭ ferbinte, de cât a ruga necontenit pe Dumnezeŭ, ca — avêndu-Te pe Tine învĕțător să se împrăștie de la némul nostru întunerecul greșelelor — sub a Ta conducere să ajungă la pășunĭ tot maĭ sănătóse și sub a Ta scutire să-șĭ pótă maĭ ușor câștiga a sa mântuire.

Înaltă. Te rugăm, mâna Ta și drept arvună a cerescilor darurĭ ne dă nóuĕ, celor ce cădem în genunchĭ înaintea Ta, binecuvîntarea apostolică, pentru ca întărițĭ printr'însa să putem vedé sub a Ta îngrijire reîntorcêndu-se némul nostru la sinul mameĭ Sale, de la care și acum în mare parte încă se află despărțit.

Spre a Sfinteĭ bisericĭ mărire să trăescĭ încă mulțĭ anĭ!

La acest prea frumos discurs, pe care peregriniĭ îl însoțiră cu nóuĕ strigărĭ de „Să trăéscă“, Sfinția Sa a rĕspuns cu următórea vorbire tot în limba latină:

În mulțimea și vederea vóstră, iubițĭ Fiĭ, ne desfătăm fórte. Un sfat preclar și mănos a fost acela, care v'a îndemnat, ca voĭ din ținuturile depărtate ale Românimiĭ și Istruluĭ și din regiunile Carpatine să întreprindețĭ cu spirit voios peregrinajul românesc. — În cetatea acésta sacră vedețĭ, că avețĭ mulțĭ soțĭ în pietate și în peregrinare, carĭ ca și voĭ aŭ venit aci ca nisce fiĭ din tóte națiunile cu scopul de a Ne gratula pentru binefacerea dumneḑeéscă a aniversăriĭ Nóstre episcopescĭ a cincĭ zecia. Aci vi-s'a dat vóuĕ și lor ocasiune nu numaĭ de a Ne mărturisi ascultarea și iubirea vóstră, ci în zilele, ce aŭ premers, ațĭ putut primi fără îndoélă și înmulțirea copiósă a sfinteĭ credințe din amintirile mărite ale Martirilor și maĭ ales la mormintele Principilor apostolilor Petru și Paul. În chipul acesta împuterindu-vi-se credința și întărițĭ prin alocuția Nóstră, întorcêndu-vĕ acușĭ în patrie, respândițĭ în concetățeniĭ vostri căldura binefăcĕtóre a religiuniĭ: éră toțĭ ținețĭ în minte și fițĭ convinșĭ despre aceea, că și preaînălțatul și binecredinciosuluĭ vostru Împĕrat ĭ-am împărtășit adese orĭ, că Noĭ purtăm de voĭ aceea-șĭ grije și nutrim față cu voĭ aceea-șĭ iubire, carea, precum ațĭ amintit, am nutrit'o și purtat'o cu inimă părintéscă chiar la începutul Pontificatuluĭ Nostru. Între grijile acelea Ne mișcă fórte aceea, ca pe aceia, pe carĭ din némul vostru îĭ deplângețĭ, că sînt încă lipsițĭ de darul credințeĭ catolice, să-ĭ putem reduce la îmbrățișarea bisericeĭ, la care singură se află sperarea mântuiriĭ vecinice. De ar asculta Dumnezeŭ și de ar însoți cu ajutoriul daruluĭ sĕŭ bogat dorințele comune, carĭ le sprijinim cu rugăciune comună: ér acum, iubițĭ Fiĭ, implorăm cu binecuvîntarea Apostolică darurile Luĭ cele maĭ marĭ preste voĭ și preste ceĭalalțĭ catolicĭ din némul vostru.

. . . . . . . . . . . . . . . . . . .

Am împlinit în Roma și un act de pietate românéscă națională, visitând Columna luĭ Traian. De la columna luĭ Traian am mers direct la mormîntul mareluĭ episcop martir Inocențiŭ Clain, am rostit o rugăciune pentru sufletul dînsuluĭ ne-am rugat pentru maica nóstră, vĕduvita biserică română unită, am cântat troparele „Cu sufletele drepților“ și „În vecĭ amintirea luĭ“, și ĭ-am încununat mormîntul cu ramurĭ de brad adus din jurul Sarmisegetuseĭ, a Grădisceĭ de azĭ.

## Intronisarea Î. P. S. Sale Mitropolitului Dr. Victor Mihályi de Apșa.

*Blaș, Maiŭ 1896.*

**Despărțirea din Lugoș.**

Începem raportul reproducênd din „Dreptatea“ următórele:

„Îmĭ iaŭ voie să comunic cele petrecute astăzĭ la noĭ, în ziua „Înălțăriĭ Domnuluĭ“, cu ocasiunea celebrăriĭ ultimeĭ mise a Mitropolituluĭ Mihályi.

„Fiind că, după cum este cunoscut, Mitropolitul Mihályi plécă din Lugoș la Blaș în 24 a l. c. séra cu trenul de 6 óre, astăzĭ șĭ-a celebrat ultima misă în catedrala Lugoșuluĭ, cu care ocasiune șĭ-a luat rĕmas bun de la credincioșiĭ sĕĭ.

„La 9½ óre s'a început misa celebrată de mitropolitul și asistat de membriĭ capitularĭ, de parochul și capelanul local.

„Biserica era preste obiceiŭ îndesuită de popor și inteligință fără deosebire de confesiune.

„Un moment maĭ sĕrbătoresc de cât orĭ și când și o sfîntă pietate și adâncă pătrundere se cetia pe fețele celor presențĭ.

„Maĭ trist și maĭ emoționat dintre toțĭ însĕ era Mitropolitul celebrant.

„Șiróe de lacrimĭ ĭ-aŭ inundat ochiĭ, când cu toégul pastoral și cu capul descoperit a stat în ușa altariuluĭ și a ascultat cetirea sf. Evangeliĭ; care finindu-se șĭ-a luat locul pe scaunul episcopesc, de unde începu, să rostéscă ultimele sale cuvinte păstorescĭ către acesțĭ credincioșĭ, și de unde luându-șĭ rĕmas bun să dea binecuvîntarea-ĭ archieréscă.

„A început cu tîlcuirea Evangelieĭ de astăzĭ. Accentuéză întristarea apostolilor rĕmașĭ singurĭ prin înălțarea luĭ Christos la ceriŭ și asigurarea acestuia, că nu-ĭ va lăsa singurĭ, să fie de-a pururea la olaltă, căcĭ le va trimite pe Mângăitoriul.

„Pronunțarea, esprimarea în cuvinte scurte, dar bine alese, a acestor ideĭ, a fost în continuu întreruptă de lacrimile, ce vrênd nevrênd inundaŭ ochiĭ bunuluĭ archiepiscop, copleșit de adânca emoțiune sufletéscă, care îĭ îneca vócea de tot.

„Şi când a ajuns, să enunţe, că şi dînsul astăzi urmând destinaţiunii mai înalte, care-l chiamă, să ocupe scaunul mitropolitan de Alba-Iulia şi Făgăraş, trebue să părăsescă turma cuvîntătóre, care în decurs de 20 ani a păstorit-o cu atâta dragoste, care i-a audit şi ascultat glasul; când trebue să părăsescă acest altariu al Domnului, de unde împreună cu membrii ven. capitol a înălţat ferbinţi rugăciuni pentru mântuirea poporului; când trebue să părăsescă pe aceia, între cari s'a aflat aşa de bine: o face cu nespusă părere de rěu.

„Mai declarat de cât cuvintele lui ne-a spus-o emoţiunea, care-şi ajunsese culmea. În mai multe restimpuri aşa l-aŭ copleşit lacrimile, în cât minute de a rîndul n'a putut ajunge la vorbă.

„A făcut istoricul episcopiei sale din Lugoş, apoi al denumirii de mitropolit. A accentuat, că nu ambiţia personală e aceea, ce-l face, să părăsescă acest loc, ci chemarea care i-s'a impus şi care-l aşteptă.

„În fine îşi iea rěmas bun de la toţi. Îi face atenţi, să păstreze tóte acelea, câte le-a rostit dînsul din scaunul episcopiei în decurs de 20 ani, apoi cu vócea înecată în lacrimi şi cu cuvintele: *„Binecuvîntarea Domnului preste voi cu darul şi cu iubirea sa de ómeni acum şi tot de una şi în vecii vecilor amin“* a împărţit binecuvîntarea sa archierescă.

## Sosirea la Blaş.

În dosul grădinilor orăşenesci se înmulţia tot mai tare numěrul celor ce aşteptaŭ sosirea trenului. Când apoi trenul sosi la podul, ce duce către Sâncel pe de-asupra căii ferate, se începu şirul frumos şi des al poporului şi tinerimii, care însoţia trenul cu neîncetate urări şi semne de bucurie însufleţită. În numele comitetului de primire M. On. Domn Georgiŭ Muntean director preparandial a salutat pe Mitropolitul.

Acum se vedea binişor, că Escelenţa Sa este mişcat de primirea cea bună. Cu glas tremuratoriŭ de emoţiune a rěspuns, că el se va sili a satisface grelei sale misiuni.

Străbătênd sala, iese în dosul gării, unde sînt postaţi pompierii cu drapelul lor şi conduşi de dl căpitan Vancea, — apoi şese stéguri purtate de teologi şi preparandi; aici e şi delegaţia elevilor din gimnasiŭ cu stég. Stégurile sînt albe, cu panglici albastre şi roşii. Tunete de aplause îl întimpină aici. Se urcă în trăsura cu patru cai, avênd la stînga sa pe episcopul Pavel. Trăsura înaintéză încet, la pas. Publicul — mai multe mii ómeni — aclamă într'una.

Este o întrare solemnă, triumfală, cum numai capetelor încoronate li-se face.

La arcul de triumf dl Ianza, primar, a bineventat pe Escelenţa Sa în numele opidului.

Î. P. S. Sa mulţămesce de ovaţiunile, ce i le fac cetăţenii Blaşului. Asigură pe representanţii opidului de bunăvoinţa, ce în tot de una va păstra oraşului.

La treptele catedralei îl întimpinară membrii capitulului în frunte cu vicarul Moldovan.

Dl vicar spune, că cu cât biserica română gr. cat. a aşteptat mai mult după noul ei mitropolit, cu atât mai mare-i este azi bucuria, când póte saluta la pragul sěŭ pe vrednicul mitropolit. Îi uréză mulţi fericiţi ani, ca să pótă păstori îndelungat biserica gr. cat. spre fericirea întregului ném românesc.

Î. P. S. Sa rěspunde, că chemat la acéstă înaltă dignitate, simte greutatea posiţiei, ce ocupă. Are tot zelul, va depune întregul sěŭ devotament, pentru ca să corespundă aşteptărilor, ce se pun într'însul. Cu ajutoriul lui Dumnezeŭ şi a Ven. capitul cel mai intim corp sfătuitor al Mitropolitului, speră, că va puté să apěre biserica de tóte primejdiile, ce ar veni asupra-i.

Lungi aclamări aŭ urmat acestor cuvinte ale înaltului prelat.

Î. P. S. Sa întră apoi în biserică, unde se servesce înseratul.

Cântările religióse le-a esecutat domnul Ionaş cu bine instruiţii dsale corişti.

De aci Escelenţa Sa a pornit spre reşedinţă, unde la arcul de triumf l-aŭ întimpinat elevele internatului Vancean.

Amĕsurat programului festivităţilor Sâmbătă la 8 óre séra a fost conductul cu torţe şi iluminarea oraşului. Prin trei detunături de trěscuri s'a dat signalul pentru începerea imposantului conduct. Între sunetele musicii a plecat conductul de 100 torţe din capul din spre sat al opidului, traversând stradele splendid iluminate şi încunjurând piaţa. În decursul retragerii cu torţe a cântat musica mai multe bucăţi alese, şi s'aŭ făcut ovaţiuni monarchului şi Sumului Pontifice Leo al XIII-lea. În piaţă lumina, ce se înălţa din rachete spre ceriŭ, se părea, că voesce a provoca la sěrbătorirea marelui archiereŭ şi spendidul firmament ornat cu miliardele de stele. După încunjurarea pieţei cortejul s'a oprit înaintea reşedinţei mitropolitane, unde corul mixt sub conducerea profesorului Iacob Murěşan a cântat cu multă precisiune „Rugăciunea românului“: „Tu, ce verşi din ceriŭ lumină.“

Apoi arĕtându-se Escelenţa Sa în o feréstră a reşedinţei de lângă pórtă, a fost salutat de profesorul Aron Deac şi de Dr Al Pop.

Î. P. S. Sa în rĕspunsul la frumósele discursuri accentuéză însemnătatea religiunii pentru adevĕrata cultură, civilisaţiune şi fericire a poporului, mulţămind pentru semnele de iubire şi alipire fiéscă, ce i-se manifestéză în un mod atât de strălucit. Atât rĕspunsul Escelenţei Sale, cât şi discursurile dlor Deac şi Dr. Pop adese ori aŭ fost întrerupte de aprobarea publicului şi strigările de „Să trăéscă“ la adresa mitropolitului, Monarchului şi a Pontificelui. Apoi corul teologilor cu precisiune şi entusiasm a cântat un imn ocasional aşedat pe note de dl profesor Iacob Murěşan. La insistinţa numĕrosului public cântarea imnului s'a repeţit de 3 ori. De la reşedinţă cortejul s'a reîntors în piaţă, care era plină de ómeni, unde s'a adunat la un loc restul torţelor. Lumina din torţele ardênde împreunate, presenta un aspect feeric.

Tóte actele împreunate cu solemnitatea intronisării aŭ fost măreţe, dară se pare, că nici unul nu a fost aşa impunĕtoriŭ ca retragerea cu torţe, unde 7—8000 de ómeni aŭ dat espresiunea demnă stimei şi iubirii fiesci faţă de Părintele lor sufletesc. Pe lângă tot entusiasmul, ce nu se póte descrie ci numai simţi, ţinuta publicului a fost necontenit démnă observând o ordine admirabilă, ce rar se observă cu atari ocasiuni. Către 10 óre luminile de prin ferestri eraŭ stinse, éră în piaţă domnia liniştea îndatinată.

## Intronisarea.

Dumineca în 26 a c. încă de pe la 4 óre diminéţa bubuituri de tréscuri vestiaŭ, că ziua aceea va fi zi de mare bucurie. Éră pe la 5 óre trecea musica veselă prin stradele şi piaţa Blaşului.

Deja pe la 7 óre era mare mulţimea, ce se adunase mai ales în piaţă umblând, să priméscă bilet spre a puté întra în biserica catedrală la solemnitatea intronisării.

La 8 óre începu publicul a întra în biserică. După ce sosiră rudeniile Escelenţiei Sale Mitropolitului, pe cum şi representantul guvernului consilierul ministerial Szatmáry şi comitele suprem al comitatului Albei inferióre, porni clerul concelebrante în procesiune la castelul mitropolitan. Pe la $8^1/_2$ óre bubuituri de trěscuri, sunetul clopotelor şi urări de „Să trăéscă“ vestiaŭ, că noul Mitropolit se apropie, ca să-şi cuprindă catedra. Când întră Mitropolitul în catedrală corul intonă salutarea „Întru mulţi ani“, dar sunetul ei se perdu în puternicul „Să trăéscă“, ce resună din preste o mie de guri.

Ceremonia intronisării a decurs apoi aşa, pe cum a fost determinată în program. Escelenţa Sa Mitropolitul grăia limpede şi cu glas tare.

Când Escelenţa Sa Episcopul Pavel i-a pus pe umeri paliul mitropolitan, aclamările de „Să trăéscă“ păreaŭ a voi, să cutremure catedrala din temelii.

Fórte frumóse aŭ fost cuvîntările, cari aŭ urmat acum. Mai întâiŭ a grăit Escelenţa Sa Episcopul Pavel către noul Mitropolit cu emoţiune şi însufletire oferindu-i supunerea episcopilor sufragani şi a clerului şi poporului provinciei mitropolitane.

Apoi a mulţămit fórte mişcat Mitropolitul Episcopului intronisătoriŭ amintind bunăvoinţa, cu care acesta l-a întîmpinat încă din pruncie şi esprimându-i recunoscinţă mai ales pentru conducerea alegerii şi pentru actul de faţă.

A grăit apoi vicariul capitular Ioan Moldovan oferind Mitropolitului supunerea şi ascultarea fiéscă a clerului şi poporului archidiecesan.

Apoi s'a îndreptat Mitropolitul către toţi cei ce-i sînt supuşi după canónele bisericesci şi purcedênd din Evangelia zilei a rugat pe rînd pe sufraganii sěi: capitulul mitropolitan, pe protopopi, clerul din parochii, pe profesorii de la institutele din Blaş, pe călugări şi poporul, să-i stea întru ajutoriŭ şi să-i uşureze greutatea oficiului.

Terminându-se s. Liturgie, şi împărtăşind Mitropolitul poporului îngenunchiat binecuvîntarea apostolică, clerul asistent a însoţit apoi pe cei doi Archierei în procesiune până în castelul mitropolitan.

---

# Conductul de torţe.

*Blaş, 13 Faur.*

Piaţa Episcopului Inocenţiŭ înótă în o mare de lumină. Un sgomot viŭ de veselie trece din grupă în grupă, cresce, se măresce şi erumpe în sfârşit în de toţi simţită oftare Trăiéscă mitropolitul! . . .

Fericitul Archiereŭ e al doilea în seria capilor bisericii unite, care a fost învrednicit de Dumnezeŭ să-şi serbeze iubileul de 25 ani al Episcopiei.

Dacă pentru manifestaţia de azĭ a revenit Blaşuluĭ onorul să-şĭ arete simpatia şi dragostea pentru ĭubilant, el se nisuesce să se achite cinstit de acéstă onóre între marginile posibilităţiĭ.

Dar . . . a bătut 6 óre. Cete-cete grăbesc spre străvechiul gimnas. De o dată se aude un semnal şi conductul plécă avênd în frunte musica pompierilor apoĭ eleviĭ de la şcóla poporală, eleviĭ preparandialĭ, studenţiĭ gimnasialĭ şi profesoriĭ lor.

Orchestra cântă „Marşul luĭ Mihaiŭ" şi maĭ puternic de cât sunetul eĭ erumpe din nenumĕrate pepturĭ aclamarea mulţimeĭ: trăiéscă mitropolitul!

La seminariul teologic se alătură la conduct clericiĭ cu profesoriĭ lor ér la Internatul de fetiţe elevele şcoliĭ de fete.

Încunjurând piaţa conductul ajunge în curtea reşedinţiĭ mitropolitane, care geme de mulţimea celor adunaţĭ, şi întimpinat de orchestra studenţilor se postéză în faţa reşedinţiĭ.

De o dată în uşa castelului apare ĭubilantul încunjurat de membriĭ familieĭ sale, membriĭ veneratuluĭ capitul şi alţiĭ.

Aclamările nu maĭ vor par că să încete. La lumina undulătóre a faclelor se ivesc în ochiĭ mitropolituluĭ dóuĕ bóbe de lacrimĭ, carĭ pline de razele ĭubiriĭ vor se întrécă cu strălucirea acéstă lumină.

În sfârşit sgomotul ovaţiunilor se liniscesce, prof. *Alesiŭ Viciŭ* salută pe mitropolitul prin un discurs cald, plin de poesie şi frumseţă.

Éta acest discurs:

## *Escelenţă,*

### *Î. P. S. Domnule Archiepiscópe şi Mitropolite!*

### ***Bunul nostru Părinte!***

O lumină pururea clară, sigură şi nesfârşită lăsat-a Domnul pe pămînt: *Biserica*. Dintrînsa născutu-sa şi la sinu-ĭ matern încăldĭtu-sa fica una născută, pururea tineră, radiósă cu aureolă de măreţ curcubeŭ încingênd pămîntul: *Şcóla*. A plăcut Spiritului sînt, ca acesteĭ institutiunĭ divine să Vĕ cheme cap, sînt acum 25 anĭ, încredinţându-Vĕ păstorirea în puterea magisteriuluĭ, ministeriuluĭ şi ĭurisdicţiuniĭ în tinĕra diecesă greco-catolică a Lugoşuluĭ. Anĭ 20 cu zel apostolic plinit-aĭ P. S. misiune de *organisător*. Strălucit-aĭ cu lumina sciinţeĭ, îndrept-aĭ cu chipul blândeţelor, învins-aĭ cu vîrtutea pacienţieĭ, pretutindenea şi în tóte punêndu-Te Însuţĭ „model de fapte bune, de integritate, de demnitate, după doctrina S-luĭ Paul. (Tit. 2, 7). Şi Dumnezeŭ şi-a complăcut de păstoriul cel bun şi binecuvîntat-a ostenelele şi maĭ larg teren pregătit-a vîrtuţilor Escelenţieĭ Tale. Ascultat-a voturile nóstre şi după voinţa cleruluĭ şi a credincioşilor Te-a chemat Spiritul Sfînt Archipăstor acesteĭ binecuvîntate archidiecese şi Cap provincieĭ bisericescĭ greco catolice de Alb'a Ĭulia. Venit-aĭ, sînt acuşĭ cincĭ anĭ, cu *ĭubire* cu *pietate* şi cu *dreptate* între noĭ şi aĭ aprins focul ĭubiriĭ pe altarele inimelor nóstre şi aĭ produs în suflete linisce adîncă. „Aşa archiereŭ se cădea nóuĕ să avem", vrednic de memoria marilor sĕĭ antecesorĭ! Escelenţă Înalt Preasfinţite! Superioriĭ şi eleviĭ, învĕtătoriĭ, şi învĕţăceiĭ de la tóte institutele culturale, carĭ înaintaşiĭ Escelenţieĭ Vóstre le-aŭ înfiinţat şi la carĭ cu sfinţĕnie ţineţĭ, ne-am presentat cu espresiunea ĭubiriĭ în feţe şi focul recunnoscinţeĭ în inimĭ, să manifestăm bucuria, pentru că fericesce împlinit-aţĭ $^1/_4$ secol de archipăstorire gloriósă.

Păstoriule Mare! Aşa aĭ plăcut Domnuluĭ, cât datu-Ţi-s'a deja se veḑĭ aniĭ S-luĭ Petru păstorind turma luĭ Christos.

Ĭubilăm drept acea cu sinceritate fiéscă şi din miĭ de pepturĭ înălţăm ferbinţĭ mulţumirĭ Tatăluĭ Ceresc, că a conservat în deplină vigóre pe *Corona Sionuluĭ* român, pe susţinĕtoriul ingrijat al acestor vechĭ şi binemeritate aşezĕminte culturalĭ pe *Capul* venerat al Provincieĭ mitropolitane gr. cat., la care căutăm cu încredere şi de care ne alipim cu tot focul ĭubireĭ. Şi micĭ şi marĭ şi tinerĭ şi bĕtrînĭ, părinţĭ şi pruncĭ din sinul bisericeĭ 'Ţĭ aducem darurĭ jubilarĭ chiar inimile nóstre, căcĭ părinţesce ne-aĭ condus destinele, ne-aĭ fost şi ne escĭ astăzĭ, fala şi anghira speranţieĭ, şi scutul şi taria după Dumnezeŭ.

Părinte Bune! Noĭ facem voturĭ Pronieĭ divine să-Ţĭ dee anĭ mulţĭ şi zile tot senine, ca uniţĭ fiind în cugete şi în simţirĭ să ne conducĭ la limanul dorit. Dar lupte, grele lupte, prevĕd şi nourĭ greĭ pe orisont să ridică şi vijelióse furtune asupra Vasuluĭ sfînt se descarcă; Înse „viŭ e Domnul", că *Naea* gubernat înţelepţesce condusă „cu mân'a tare şi cu braţ înalt luminată de *măreţ far* din Sionul românesc eşi-va învingĕtóre din tóte uraganele şi fericesce va ajunge în port.

Graţióse Părinte! Primesce ale nóstre cânturĭ de armonie, omagiul nostru sincer, nefăţărit şi cordiale urărĭ de Fericire! Fie-Ţĭ isbândile, pe cum Ţi-ĭ numele!

„Din ceriŭ ĭ-a fost chemarea, ales de Provedindă", *Mitropolitul Victor* trăéscă întru mulţĭ anĭ!

Ultimele vorbe nu se maĭ aud. Ca dintr'un glas puternic rĕsună un sincer şi nesfîrşit să trăiéscă! Chorul cântărilor, sutele celor adunaţĭ, toţĭ îşĭ împreună glasurile şi vor ca mereŭ şi tot maĭ sincer sĕ rĕsune cântarea traiască! să trăiască!

După aceste Mitropolitul rĕspunde. Mulţimea tace şi plinĭ de atenţiune ascultă cu toţiĭ cuvintele aceluia, căruia ĭ-a fost dat de provedinţă să ajungă a 25. aniversare a archiereĭ sale.

Mitropolitul mulţumesce cu vocea vibrantă. Sfătuiesce tinerimea să ţină cu sfinţenie la şcolile acestea, să asculte de sfaturile şi învĕţăturile ce li se daŭ de învĕţătoriĭ lor, să-şĭ formeze caractere tarĭ, carĭ să pótă resiste cu suces orĭ şi căruĭ ispite şi sub orĭ ce împrejurărĭ şi termină aclamând pe Maestatea Sa Împĕratulul şi Regele *Francisc Iosif* şi Sfinţia Sa Papa *Leo XIII*.

Şi pe cum valurile mariĭ pornind să ridică tot maĭ tare şi cresc mereŭ, aşa trecea din gură în gură tot maĭ tare şi tot maĭ viforos strigatul nenumĕratuluĭ public adunat acĭ.

Chorul postat la drépta întrăreĭ cântă imn ocasional şi apoĭ între viĭ şi îndelungĭ aclamărĭ retrăgêndu-se ĭubilantul, conductul se reintórce pe calea de maĭ 'na inte. —

În mijlocul pieţiĭ torţele se depun şi se consumă ca o ardere de tot adusă pentru mitropolitul Victor.

Încetul pe încetul luminile se sting, liniscea revine şi peste micul nostru orĕşel ca o vatră de jăratec luna varsă blânde rază.

Câte momente înălţătóre n'aŭ trecut pe dinaintea nóstră, câte icóne pline de entusiasm nu am licărit pe o clipită înaintea nóstră, dar cine le-a putut prinde pe tóte. Încheiŭ aceste note scrise în grabă, lăsând se urmeze cuvintele aplicate pe melodia numeluĭ ocasional cântat de chor.

*Cincĭ lustri de înţeleaptă păstorire*
*A turmiĭ încredinţate de Christos*
*Plinita-ĭ azĭ, — dăm ceriuluĭ mărire*
*Mitropolite bune şi zelos!*

*Bisericeĭ corónă şi tărie,*
*Păstoriŭ prea demn al cleruluĭ unit,*
*Primesce a nóstre cânturĭ de armonie,*
*Omagiul nost sincer nefăţărit.*

*Anĭ mulţĭ urăm şi zile tot senine*
*Reverse-Ţĭ Înduratul Dumnezeŭ*
*Să ne conducĭ uniţĭ fiind cu Tine,*
*Părinte bun şi falnic Archireŭ*

*Făcut-am vot la Pronia divină*
*Privind cu drag pe al nost Mitropolit*
*Ca marinarul la steaua cea senină*
*Ţintind duioşĭ la portul mult dorit!*

*Şi naia gubernată înţelepţesce*
*Din Criveţ, din austru al măriĭ vênt*
*Din uragan eşit-a fericesce*
*Şi stă pilotul falnic, ne înfrânt.*

Pe când scrieam ultimele şire aflăm că Prea sfinţia Sa Episcopul Radu a vestit că va veni la Blaş să ĭea parte la bucuria capuluĭ provincieĭ mitropolitane. Tot Ilustritatea Sa pe cum aflăm în momentul ultim, a dat un cercular ca în tóte bisericile diecesane să se celebreze azĭ liturgiĭ selemne şi să se cânte Doxologia cea mare în sĕmn de mulţămită, că Provedinţa divină a conservat în deplină vigóre pe Escelenţa Sa Î. P. S. D. Mitropolit.

Rap.

## Post — script.

Sînt patru ceasurĭ de către ziuă . . . .

A fost aşa de clară nóptea asta scăldată în dulcea lumină de lună. Ceĭ ce aŭ durmit, aŭ trebuit să viseze frumos . . . cum visezĭ sub impresia uneĭ adâncĭ emoţiĭ de mângăiere. Ér cel ce n'aŭ durmit — scriitorul acestor rîndurĭ scie din esperinţă — aŭ visat cu ochiĭ deschişĭ, un vis frumos din cale a fară, de şi şi-aŭ petrecut nóptea în sala de maşinĭ, cu „frângerĭ de pagine", cu „corecturĭ", şi cu „mĕ rog înca dóuĕ zecĭ şi cincĭ de şire" . . .

Dóuĕ zecĭ şi cincĭ de şire! Sînt prea puţine, domnule, ca să pot pune în atâtea şire tótă comóra de emoţiĭ, tóte amintirile în vecĭ neuĭtate de a séră.

De altă dată!

Acum, veḑĭ, nu maĭ avem loc, şi sîntem obosiţĭ de atâta muncă.

Stelele tremură în adâncimea zărilor albastre . . . Le e somn şi sînt obosite şi ele de atâta veghere . . Numaĭ lucéfărul strălucesce în rĕsărit, ca un simbol al luminiĭ şi al nemuririĭ.

Oraşul dórme . . . să nu conturbăm visele nimĕruĭ . . . dar să profităm totuş de zorile zileĭ ĭubilare, poftind noĭ ceĭ dintêĭ bunuluĭ nostru archiereŭ, cu ochĭ somnuroşĭ dar cu inimă tréză:

— Bună diminéţa — şi mulţĭ anĭ! mulţĭ anĭ!

Sim.

Editor şi redactor rĕspundĕtor:
Dr Vasile Suciu.

Tipografia Seminariuluĭ archidiecesan.